

KöZ Dosyası: Devrimci Önderlik Boşluğu

İçindekiler

A. 2010-2011 Ortadoğu Ayaklanmaları

1. Kendiliğinden Gelişen İki Devrim Örneği (Nisan 2011)
2. Arap Ülkelerindeki Ayaklanmalar ve Solun Kendiliğindenliğe Tapınma Hastalığı (Nisan 2011)
3. Bugün Sarsılan Gerici Rejimlerin Oluşmasında Solun Da Payı Var (Nisan 2011)

B. Amaç ve İlkelerimiz

1. Amaç ve İlkelerimiz
2. Düzen Krizle Besleniyor Krizlere Bel Bağlayanlar Düzene Destek Oluyor! (Mayıs 2000)

A. 2010-2011 ORTADOĞU AYAKLANMALARI

1. Kendiliğinden Gelişen İki Devrim Örneği

(Nisan 2011)

Kendiliğindenliğe tapınmanın Leninist eleştirisi, kitlelerin kendiliklerinden ve bir devrimci önderliğin yönlendirmesi olmadan da devrim yapabileceklerini eleştirmek için ortaya konmuş değildir. Zira böyle bir görüş her türlü örgütlenmeye mutlak surette karşı olan kimi anarşist çevrelerin dışında anarşistler arasında bile yoktur zaten. Bu nedenle eleştirinin esasını burada aramak nafiledir. Üstelik kavramlara tam anlamı yüklediğinde yanlıştır. Zira kimi tarihsel koşullarda devrimci bir partinin önderliği olmadan hatta bu partinin kendisi bile olmadan proleter yığınların kendiliğinden isyanının bir devrimle sonuçlandığının örnekleri eksik değildir. Bunlardan iki tanesi de şu sıralar yıldönümlerinde olduğumuz iki büyük devrimdir.

Birincisi 1871 Paris Komünü deneyimidir ve bu olay bir devrim olarak tanımlanmakla kalmamış ilk proletarya diktatörlüğüne kadar da varmıştır. O zaman Birinci Enternasyonal'in var olduğu doğrudur. Ama ne bu enternasyonal Komün hareketinin içinde belirleyici bir rol oynayan bir örgüttür (bu enternasyonale üye olan tek komün delegesi David Frankel idi); ne de o enternasyonal Leninist anlamda bir devrimci önderlik niteliği taşımakta ve 1871 devrimi için devrimci bir programa ve perspektiflere sahip bulunmakta idi. Aksine kendiliğinden gelişen Komün deneyimi Marksistlerin devrim ve proletarya diktatörlüğü hakkında ilk fikirlerinin oluşmasını sağlamıştır.

İkinci örnek bizim takvimimizle 8 Mart'a rastlayan 1917 «Şubat devrimi»dir. Bu deneyim de esasen doğrudan doğruya herhangi bir örgütün planladığı ve örgütlediği bir gelişmenin sonucu değildir. O zaman Bolşevik Partinin mevcut olduğu doğrudur. Ama 8 Mart'taki ilk eylemi onların tasarlayıp örgütlediği de doğrudur. Rus çarı esasen beklenmedik ve kendiliğinden bir ayaklanmaya dönüşen eylemlerin ardından tahtını bırakmıştır. Bolşevikler ancak bu olaydan sonra ve zaman içinde hareketin önderliği haline gelmiştir. Ve gerçek anlamda proleter devrimi 8 ay sonra Bolşeviklerin önderliği sayesinde gerçekleşmiştir. Ama bu gerçek bizim 8 mart 1917'de olanı «Şubat devrimi» diye anmamıza engel değildir.

O halde bir kural olmasa ve sık sık vuku bulmasa da, kendiliğinden bir ayaklanmanın bir devrime asla varamayacağını söylemek doğru değildir. O nedenle kendiliğindenlik eleştirisini burada yapmak da doğru olmaz.

Nitekim hemen hemen bütün burjuva ideologları da bu olgudan hareketle Tunus'ta başlayıp yayılmakta olan ayaklanmaları birer devrim diye tanımlamak suretiyle hem bir gerçeklikten hareket etmekte hem devrim kavramının içeriğini boşaltmak için bundan istifade etmektedirler.

İlle bu konuda bir tartışma yapılacak ise de, o zaman Tunus Mısır ve belki başka yerlerde olup bitenlerle 1917 Rusyası yahut 1871 Fransa'sı arasındaki esas fark hareketin başında bir devrimci partinin olup olmaması değil, ayaklanan yığınlar içinde öteden beri örgütlenme propaganda ve

ajitasyon faaliyeti yürütmekte olan ve kitleler ayaklandıktan sonra bile olsa bu hareketin içinde yer almaya elverişli örgütlerin bulunup bulunmaması noktasındadır. Bu tür örgütlerin söz konusu kendiliğinden ayaklanmanın açtığı yoldan ve onun yarattığı imkanlarla ortaya çıkıp geliştirileceğini ummak hayaldir. Öyle olsa bile bu örgütler bir başka deneyimde öncü ya da artçı bir rolü oynamaya aday örgütler olur ve halihazırdaki süreç üzerinde bir etkilerinin olması ve olup bitenlerin niteliğine etkide bulunması söz konusu bile değildir.

2. Arap Ülkelerindeki Ayaklanmalar ve Solun Kendiliğindenliğe Tapınma Hastalığı

(Nisan 2011)

Zeynel Abidin Bin Ali'nin 23 yıllık diktatörlük koltuğunu kısa zamanda terk etmesine varan gelişmeler genel olarak medyada, burjuva siyasal kurum ve kuruluşlarının pek çoğunda olduğu gibi, gayet tabii sol çevrelerde de sevinçle ve umutla karşılandı. Ancak bu gelişmelerin hangi dinamiklerle, hangi doğrultuda ve hangi bağlamda geliştiğini anlamak ve açıklamak doğrultusunda pek bir gayret görülmedi; hala da görülmüyor. «*Tunus halkı baskı ve sefaletle karşı isyan ederek baskıcı Bin Ali rejimini alaşağı etti*» formülü hem sağda hem de soldaki değerlendirmelerin bulunduğu ortak formül olarak benimsendi.

Hala devrimci, solcu yahut sosyalist sıfatlarını taşımaya devam etmekle beraber, devrim kavramının içeriğini değiştirmek için «*21. Yüzyıla uygun yeni devrim modelleri*» gibi türlü formüller arayan kimileri, bu gelişmeleri adeta bir nimet gibi kabul etti. Örneğin ÖDP'nin 15. Kuruluş yıldönümünde Genel Başkan Taş'ın «*Yeni Türkü*»nün ezgileri eşliğinde söyledikleri bu arayışın veciz bir ifadesi: «*İnsanlık, dünyanın her yerinde yeni bir gelecek arıyor. Bizim çağımız asıl şimdi başlıyor*».

Bu sözler 20. Yüzyıl deneyimlerinin artık geçersiz olduğunu, geçmişte savunduklarından vaz geçtiğini söylemeksizin «*21. Yüzyılda yeni şeyler söylemek ve yapmak lazım*» demekten başka bir şey ifade etmiyor besbelli.

Marksizme ve Leninizme bağlı olma ve 20. Yüzyılın deneyimlerinin ışığı ile yol alma iddiasındaki akımlar ise, kendilerini hem bunlardan hem de burjuva ideologlarından ayırt etmek için aynı şeyleri söyledikleri zaman bile bazı kelime oyunları yapmayı ihmal etmiyorlar.

Bu kesimdekilerin yaygın olan tariflere ilave ettikleri başlıca unsurların başında, bu gelişmeyi «*sermayenin uluslar arası krizinin sonuçlarından biri*» ve «*bu krizin yükünü taşımayı reddeden emekçilerin isyanı*» gibi ifadeler geliyor. Bu hareketlerin kendiliğinden karakterlerini ve devrimci bir önderlikten yoksun oluşunu unutmadıklarını vurgulamak üzere de, devrim terimi ile konuşmamaya özen göstererek «*isyan*», «*halk ayaklanması*» vb. terimlerle olayları ifade etmeye özen gösteriyorlar.

Buna bir örnek Marksist Leninist Komünist Parti (MLKP) Enternasyonal Bülten'in 101. Sayısındaki «*K. Afrika, Arap Yarımadası, Balkanlar... Tutuşan Toplumsal Ayaklanmalar*» başlıklı yazı:

"*Dünya ekonomik krizinin iktisadi, toplumsal ve siyasal sonuçları, Akdeniz'in kuzeyinde, Yunanistan ve İtalya'da kitlesel gösteri ve ayaklanmalara yol açmıştı. Akdeniz'in güneyindeki mağrip ülkeleri halkları, bunu medya ve gelişmiş iletişim araçlarıyla her gün gördü ve işsizlik, yoksulluk ve siyasal baskıların ağır yükü altında yaşayarak hissetti...*

...Tunus'la başlayan halk ayaklanması, Mısır'da yüz binlerin katıldığı gösterilerle devam ediyor. Toplumsal ayaklanma dalgası bölgeselleşmektedir.”

TKİP yayın organı Ekim de 28 Ocak 2011 tarihinde hemen hemen aynı analizi tekrarlıyor:

“İMF-Dünya Bankası patentli neoliberal saldırılara karşı emekçilerde biriken öfke, kapitalizmin küresel krizinin yıkıcı sonuçlarıyla doruğa çıktı. İşsizlik, yoksulluk, sefalet yetmiyormuş gibi uzun yıllardır devletin zorbalık ve onur kırıcı icraatlarına da maruz kalan Tunus halkı, sonunda ayaklandı. Korku duvarını yıkan emekçiler sokaklara döküldüler ve Arap Dünyası'nda bir ilki gerçekleştirerek, diktatörü ülkeden kovdular.

İşçi sınıfı ve emekçilerin çalışma hakkından yoksun bırakılan genç kuşakları tarafından başlatılan, kısa sürede emekçilerin desteğini alarak ülkenin dört bir yanını saran Tunus halk ayaklanması, Arap ülkeleri emekçilerinin, Latin Amerika emekçilerinin meşru-militan mücadele hattından ilerlemeye başladığının somut göstergesi oldu.

Tunus'la başlayıp halen Mısır'la sürmekte olan büyük halk hareketleri, Kuzey Afrika ve Ortadoğu'da artık yeni bir dönemin başladığına işaret ediyor.”

MLKP «Toplumsal hareketlerin temel özelliği, çeşitli toplumsal sınıf ve kesimleri kapsamaması ve kendiliğinden bir karakter taşımasıdır. İşçi ve emekçi yığınların örgütsüz ve önderliksiz olmalarıdır. Söz konusu ülkelerde, devrimci bir değişiklik ve iktidara götürecektir siyasal özne ve programların olmaması, siyasal ve örgütsel bir stratejiye sahip devrimci ve komünist örgütlerin ortaya çıkamamasıdır» demeyi ihmal etmez iken, TKİP de «Ayağa kalkan emekçi kitlelerin halen en büyük handikapları, devrimci bir önderlikten yoksun olmalarıdır. Devrimci bir partinin öncülüğü olmadan sorunlara köklü çözümler üretecek zaferlere ulaşmak mümkün değildir. Eylem içindeki kitlelerin bunun henüz fazlaca farkında olmamaları da zaafiyetin bir başka boyutudur», diyerek aynı zaafa işaret etmeyi ihmal etmiyor.

Peki bu zaaf nasıl aşılanacak?

MLKP «Herhalde uluslararası devrimci ve komünist grup ve kümelenmelerin bu durum üzerine teorik analizlerin yanında, uluslararası ve bölgesel düzeyde siyasal pratik bir çizgi geliştirmeleri, ideolojik eksenlerinde içe dönerek apolitik bir durumdan çıkmaları ilk görevleri oluyor. Bu anlamda partimizin de içinde yer aldığı Ortadoğu Antiemperyalist Mücadele Koordinasyonu ve yine Balkanlar Antiemperyalist Mücadele Koordinasyonu isabetli bölgesel platformlar olarak önemli roller oynayacağı bir kez daha ortaya çıkmıştır. Ne yazık ki, siyasal mücadele içinde kendisini üretmedi. Ve bunun ciddi sorunlarını hala aşmış değildir. Yine yakın zamanda kurulan ve içinde farklı ideolojik çizgide parti ve örgütlerin yer aldığı İCOR, dünyadaki siyasal gelişmelere müdahale anlamında önemli bir platform özelliği taşımaktadır.» diyerek bu arayışın somut örgütsel girişimlerle bağını kurarken aynı zamanda bu somut platformların en azından bu gelişmeler karşısında herhangi bir rol oynayamamış olduğunu da gizlemiyor ve sonucu şöyle bağlıyor:

“Önümüzde iki temel görev bulunmaktadır: İlki, günümüzdeki iktisadi, toplumsal ve siyasi gelişmelerin sosyalizm teorisinin konusu olarak teorik analizi, ikincisi ise devrimci ve komünist partilerin uluslararası işbirliği ve örgütlülüğünün siyasal mücadeleyle koparılamaz bağının kurulmasıdır...”

Ne var ki, Atılım gazetesi bu analizi Haluk Gerger'den temin etmeyi tercih ettiğine göre, bu aşamada söz konusu platformlarda ortaya konmuş bir teorik analizin henüz ortaya konmuş olmadığı anlaşılıyor.

TKİP'nin çözüme ilişkin yanıtı ise, soyut ve soyut olduğu ölçüde kendiliğindenciliği daha çarpıcı biçimde formüle ediyor:

“Devrimci bir önderlikten yoksunluk halen hareketin en temel eksikliği olsa da, ayağa kalkan kitlelerin kısa sürede bilinç sıçramaları yaşadığı göz önüne alındığında, mücadele içinde bunu bir ölçüde giderecek birikimlerin oluşacağı da bir gerçektir”. Giderilmesi gereken eksiklik örneğin öz savunma komitelerinin kurulup geliştirilmesi gibi bir eksiklik olsaydı, o takdirde bu yanıt anlaşılır olurdu. Oysa TKİP «ayağa kalkan kitlelerin» «kısa sürede yaşadığı bilinç sıçramaları» sayesinde «mücadele içinde» «oluşacak birikimlerin» «bir ölçüde gidermesi» gereken eksikliğin ne olduğunu hemen ardından açık seçik ve doğru tarif ediyor:

“işçi sınıfının illegal, ihtilalcı devrimci öncü partisini inatla örgütleme, geliştirip güçlendirme”

Bu bir yanlış anlama veya çarpıtma olmasa gerek; zira bu saptamaların ifade edildiği bölümün başlığı da zaten veciz bir biçimde aynı fikri vurguluyor: «Hareket devrimci öncü partisini er veya geç yaracaktır».

Kendiliğindenciliğin Eleştirisi, Kendiliğinden Hareketleri Küçümsemek için Değil, Ödevlerinden Yan Çizen Devrimcileri Eleştirmek İçindir

Kendiliğindenciliğe tapınmayı eleştirirken Bolşevikler, kitlelerin kendiliğinden harekete geçmelerinin ve bu hareket içinde bilinç sıçramaları yaşayarak ve deneyim kazanarak daha iyi örgütlenmelerinin ve daha gelişkin mücadelelere girmelerinin imkansız olduğunu söylemediler.

Kendiliğindenliğe tapınma eleştirisinin özü, devrimci partinin ve devrimci sınıf bilincinin bu tür kendiliğinden mücadelelerin içinden çıkamayacağını ortaya konmasıdır. Bütün 20. Yüzyıl deneyimleri bu saptamayı tersinden veya düzünden sınavı doğrulamıştır. 21. Yüzyılın başında Arap dünyasında ortaya çıkan son gelişmelerin de göstereceği şey aynı doğrunun bir kez daha sağlanmasından ibaret olacaktır.

Ama Ekim, bütün bu tahlillerden sonra enternasyonal ölçekte «daha da anlamlı ve yakıcı bir görev haline» gelen görevin bütün ülkelerin komünistlerinin komünist bir dünya partisini ilan etmek için birleşmesi doğrultusunda çalışmak olduğunu söylemiyor. Bunun yerine «Arap halklarıyla enternasyonal dayanışma görevini» tarif ediyor. Bu durumda, Arap dünyasında devrimci öncü partinin yaratılmasını son aylarda gördüğümüz türden gelişmelerden beklemede bir tuhaflık olmasa gerektir.

Komünist bir dünya partisi eksikliği karşısında «enternasyonal dayanışma eylemlerini yükseltmek» fikriyle devrimci partinin yaratılması için kendiliğinden kitle ayaklanmalarının gelişip sürmesinden medet ummak arasında da esasen bir fark yoktur.

Nitekim, Kızıl Bayrak'tan bu «enternasyonal dayanışmayı yükseltme görevinin» nasıl somutlanabileceğini anlayabiliyoruz. «İsyân Ruhu Tersanelere Taşındı» başlıklı haber şunu anlatıyor:

“TİB-DER üyeleri 2 Şubat günü bildiri dağıtımını gerçekleştirdiler. Aydıntepe İstasyonu ve Tuzla Gemi tersanesi önünde “Tunus’tan, Mısır’a... Arap halkları sömürü ve köleliğe karşı ayakta! Diktatörler yenilecek, işçi sınıfı kazanacak / TİB-DER” bildirimlerini iki ayrı noktada tersane işçilerine ulaştırdı. Birçok işçiyle Kuzey Afrika ve Ortadoğu’daki gelişmeler üzerine sohbet edildi.”

Açıktır ki bu çalışma Türkiye işçi sınıfı içinde bir partinin ajitasyon faaliyeti yürütmesi ve geliştirilmesi bakımından olduğu kadar işçilerin enternasyonalist bilincinin geliştirilmesi bakımından isabetli ve doğrudur. Ama herhalde Arap ülkelerinde devrimci bir önderlikten yoksunluğun sıkıntısı içinde olan emekçilerin bu eksikliği gidermesi için ihtiyaç duydukları şey, bu «*enternasyonalist dayanışma*» olmasa gerektir.

Kendiliğindenciliği Yüceltenler Troçkistlerle Buluşuyor

Doğrusu bu ve benzeri yaklaşımlar ne sadece TKİP’nin icadıdır ne de ona özgüdür. Bu yaklaşımlar Leninist parti anlayışından da eskidir ve en gelişkin formülasyonunu yapanlardan biri de Rosa Luxembourg’dur. Nitekim tam da bu nedenle, MLKP ve TKİP onun üzerinden düşman kardeşleri olan troçkistlerle buluşmaktadırlar.

Örneğin DSİP “Haftalardır Kahire’de, İskenderiye’de ve Mısır’ın dört bir yanında direnen milyonlarca kişi, mücadele içinde toplumun işleyişini kendi kurdukları komitelerle denetlemeye başlamıştı. Gıda, sağlık, temizlik hizmetleri bu komiteler tarafından yapılıyordu. Mısır halkı, Mübarek’in kaçarken iktidarını bıraktığı generallerin yönetimine boyun eğmemeli, özgürlük ve demokrasi için verdiği mücadeleyi sonuna kadar götürmelidir” diye salık veriyor.

Devrimci partinin önderliği olmadan Mısır halkının verdiği mücadeleyi sonuna kadar götürebileceğini iddia eden bu anlayış, esasen kendiliğindenciliğin açık bir örneğidir.

Gerçek’teki yazısında Sungur Savran ise, DSİP’ten bir adım ileri gidiyor, Mısır’da yaşananlarda devrimci parti boşluğunun ve inşasının önemine işaret ediyor ve bunu yaparken devrimci partiyi *“mücadelenin ateşi içinde kurmak ve inşa etmek”* gerektiğini söylemekten geri durmuyor. Yani devrimci partinin kitle hareketinin dinamiği ile ivme kazanarak inşa edilebileceğini iddia ediyor.

DSİP ve DİP’in bu tutumları elbette şaşırtıcı değildir. Zira, her iki akım da Troçki’nin menşevik devrim ve parti anlayışının açık savunucularıdır. Ancak asıl çarpıcı olan ve altı çizilmesi gereken, solun büyük bir kısmının farklı bir terminoloji kullanarak da olsa, bu noktada troçkist akımlarla buluşmasıdır.

Bu buluşmanın «*karşı devrimci stalinistler*» ve «*karşı devrimci troçkistler*» söylemlerini elden bırakmadan yapılabiliyor olmasının sırrı, her iki taraftakilerin de aynı zamanda Leninizme referansla konuşma iddiasında olmaları değildir. Bağlantıyı kuran asıl halka, kendiliğinden kitle hareketinin erdemlerine en çok vurgu yapanlardan biri olan Rosa Luxembourg’un tezleridir. Zira aynı zamanda oportünizmden arınmış bir partinin Lenin’in önerdiği gibi devrimciler örgütünü hem sınıfın kitesinden hem de oportünistlerden ayırt ederek değil, ancak devrimci bir ayaklanmanın içinde kurulabileceğini en gelişkin ve ayrıntılı biçimde formüle edip, savunuların başında gelir.

Kendini diğer troçkistlerden ayırt etmeye özen gösterirken leninizme daha sadık bir troçkist çizgiyi temsil etme iddiasında olan Marksist Tutum’un bu son gelişmeler hakkındaki değerlendirmesi de

MLKP ve TKİP ile benzerliğin tanığıdır. Örneğin şu cümleler MLKP'nin tespitinin adeta tıpatıp aynı değil midir?

“Bu yeni isyan dalgası münferit değildir. Yaklaşık olarak 2000’li yılların başından bu yana dünyanın değişik bölgelerinde kendini gösteren isyan ateşinin yeni bir harlanmasıdır. Bu dalga, kapitalizm uzun bir dönem boyunca yeryüzü üzerinde kibirle zafer yürüyüşü yaparken, geniş emekçi kitlelerde biriken ıstırapın ve öfkenin bir dışavurumudur. Bu ateş önce Latin Amerika’da birçok ülkede birbirinin peşi sıra yükselmiş, daha sonra, o denli şiddetli biçimde olmasa da, başta Yunanistan’da olmak üzere Akdeniz havzasının kuzeyinde, yani güney Avrupa ülkelerinde kendisini göstermişti. Şimdi ise Akdeniz havzasının güneyine, yani Kuzey Afrika’ya inmiş bulunuyor. Ateş aynı ateştir, süreç aynı süreçtir. Kapitalizm uluslararası işbölümünü derinleştirip geçmişle kıyaslanamayacak ölçüde bütünsel bir dünya ekonomisi yarattığı ve bu maddi temel üzerinde her türlü etkileşimi daha da kolaylaştırdığından, benzer süreçleri dünyanın başka yerlerinde de muhakkak ki göreceğiz.”

Şu cümleler de hem TKİP'nin tespitleri ile hem de MLKP'ninkilerle üst üste düşmekte değil midir?

“Rejime yönelik cesur ve güçlü ataklar yapan kitle hareketinin en büyük dezavantajı genel örgütsüzlük, devrimci önderlik eksikliği ve politik programdan yoksunluktur. Yine de geniş emekçi yığınlar sınıf içgüdüleriyle diktatörlerin ve onun tanınmış adamlarının manevralarına kanmamayı şu ana dek başarmışlardır. Örneğin Tunus’ta Bin Ali’nin reform vaatlerine ve hükümet değişikliği hamlelerine kanmayarak, hem diktatörü defetmeyi başarmışlar, hem de arkasından muhalif görünümü isimlerle süslenmiş yeni hükümet kombinasyonlarına izin vermemişlerdir. Bu bağlamda devrimci sürecin daha birçok meziyeti bulunuyor. Ayağa kalkan emekçi kitlelerin kapitalizmi tasfiye edecek ve kendi iktidarlarını kurabilecek düzeyde bir enerjiye sahip oldukları açıktır. Kitlelere pratikte kılavuzluk edebilecek devrimci bir önderlik, kesinlikle hareketi emekçi kitlelerin öz-örgütlülükleri temelinde kendi iktidarını kurmaya ve kapitalizmi tasfiye doğrultusunda adımlar atmaya yöneltebilir..... bu sürecin toprağa yeni tohumlar ekmekte olduğunu, yeni süreçleri mayaladığını da unutmamak gerekiyor. Yakın vadede Tunus ve Mısır’da ne yaşanırsa yaşansın, bu ülkelerde devrimci sosyalist fikirlerin canlanacağı ve bu temelde yeni yeni kadroların ortaya çıkacağı muhakkaktır. Dolayısıyla süreç önderlik sorunu nedeniyle önemli bir handikapla sahipse de, diyalektik olarak sürecin kendisi de, bu sorunun çözümü için geçmişe göre daha elverişli bir ortam ve olanaklar doğurabilir.

2000’li yıllarla birlikte içine girilen kapitalizmin tarihsel bunalımı ve yeni sınıf mücadeleleri döneminde, Tunus ve Mısır’daki halk isyanlarıyla yeni bir sayfa açılmıştır. Bu sayfa sadece Tunus ve Mısır’la kapanmayacaktır. Buralardaki emekçi kardeşlerinin korku duvarını yıktığını gören diğer Arap halklarında ve civar ülkelerde sınıf mücadelesinin yeni yükselişlerinin yaşanması büyük olasılıktır.”

Bu ortaklıklar bir yana Marksist Tutum derhal «Kendiliğindenlik-bilinç diyalektiğine» ve söz konusu gelişmelerin devrim olmadığını ve olamayacağını vurguladığı gibi, eksikliği duyulan devrimci partinin de bu gibi hareketlerin içinden değil, öncesinden ve ayrı olarak kurulması gerektiğini bildiğini açıklıyor:

“Kapitalizmin krizinin ve tüm dünyada emekçi kitlelere saldırısının sürdüğü düşünülürken, çok uzak olmayan bir gelecekte, Asya halkları da bu sürece yeni sayfalar ekleyeceklerdir.

Türkiye'nin de içinde olduğu bu coğrafyada yaşanacak yeni sınıf mücadeleleri tüm politik atmosferi değiştirecektir. Bu da sınıf devrimcilerinin daha büyük bir azimle çalışmasını gerektirmektedir. Zira işçi sınıfı ve emekçi kitleler içine kök salmış devrimci bir öncü örgütlenmeyi bu tür devrimci kalkışmaların öncesinde var etmenin hayati önemi bir kez daha görülmektedir."

Bu Marksist Tutum'un sonuç cümlesi....

Buradan anlaşılmalıdır ki, Marksist Tutum MLKP veya TKİP gibi örgütlerle benzer saptamalardan hareket etse bile, ne söz konusu hareketlerin barındırdıkları potansiyel konusunda, ne de devrimci partinin hareketin içinden çıkacağı konusunda aynı tuzaklara basmıyor.

O halde buluştukları yer neresi?

İşte hemen hemen son gelişmeleri değerlendiren tüm kesimlerin üzerinden atladığı konu burada kendini gösteriyor.

Marksist Tutum'un başka gerçekleri de unutmadığı anlaşılıyor. Ama Hem Marksist Tutum'un hem de pek çok başkalarının kendiliğindenlik eleştirisi hakkında unuttukları asıl şey kendiliğindenlik eleştirisinin bir devrimin olması veya devrimci partinin yaratılmasından ibaret olmadığıdır.

Bugün Gelişmekte Olan Kendiliğinden Hareketler Hangi Burjuva Siyasetinin Yörüngesinde?

Kendiliğinden bir hareket (Lenin bunu rastgele ve genel bir kendiliğindenlik olarak değil, vurgulayarak devrimci programa ve bir devrim planına sahip olan bir partinin önderliğinde gerçekleşmeyen her hangi bir hareket anlamında söylemektedir) eninde sonunda hakim burjuva siyasetinin çizgisine tabi olmaya mahkumdur.

Burada söz konusu olan şu ya da bu burjuva partisi şu ya da bu burjuva önderliği anlamında değil, hakim burjuva siyaseti, (ya da Lenin'in kullandığı tabirle hakim sınıfın ideolojisi)dir.

O halde Tunus'ta başlayıp yayılan kendiliğinden hareketlerin yönünün ve akıbetinin kavranması kadar mahiyetinin anlaşılması için dahi, bunların önünde yahut sonunda tabi olacağı hakim burjuva siyasetinin ne olduğunu saptamakla işe başlamak gerekirdi. Bunu soran veyahut yanıtlayan neredeyse yoktur.

Köz'ün arkasındaki komünistler ise öteden beri uluslar arası plandaki gelişmeleri son tahlilde belirleyen temel etkenin rakip emperyalist güçler arasındaki yeniden paylaşım kavgası ve bu kavga çerçevesindeki güçler ilişkisi olduğunu vurguluyor. Son gelişmeleri de böyle anlamak gerekir.

Tunus'ta başlayıp yayılmakta olan zincirleme ayaklanmalar kendiliğinden ayaklanmalardır. Ne söz konusu ülkelerde ne de dünya çapında bir devrimci önderliğin bulunmadığı koşullarda bu hareketler kaçınılmaz olarak birbirleriyle bir paylaşım kavgası içindeki emperyalist güçlerin etki alanı içinde şekillenecektir. Hali hazırda bu paylaşım kavgasında güçler dengesi ABD ve müttefiklerinin lehine bir güçler ilişkisini ifade etmektedir. AB'nin kendisi giderek güç kaybetmekte olsa dahi, rakiplerinin görece güçsüz ve çaresizliğinden güç olarak ayakta kalmakta ve bu iğreti avantajını kalıcı hale getirmek üzere planlar ve ataklar yapmaktadır.

BOP bu plan ve atakların genel çerçevesini çoktan beri tarif etmektedir. Ve Büyük Orta Doğu'nun Cebeli Tarık'tan Orta Asya'ya kadar uzandığı sır değildir. Bu itibarla elbette Tunus'ta patlak verip gelişen olayların bu çerçevede anlaşılması ve anlatılması gerekir.

Aksi takdirde ya düpedüz kitlelerin kendiliğinden isyanının yaratıcı gücüne bel bağlayıp ona tapınmaktan kurtulamayan ve daima olayların peşinde koşmaya talim eden bir çizgiye hapsolmek mukadder olur. Yahut hakim emperyalist güçlerin yönlendirdiği süreçlerin sonucunda ortaya çıkan gelişmeleri hayra yorup bununla yetinmeyi adet edinen ve emekçi yığınları bunu salık veren bir teslimiyetçi çizgiye mahkum olunur.

Her halükarda da devrimci parti ve devrimci partinin çalışma araç ve yöntemleri yerine yeni icatların tılsımına inanarak yeni tip «devrim modellerine» heves etmek kaçınılmaz hale gelir.

Marksist Tutum'un asıl kusuru tam burada kendini göstermektedir. Marksist Tutum'un bir başka yazarı Levent Toprak « Kitle Ayaklanmalarında İlk Evre Tamamlanırken» başlıklı ve Mart 2011 tarihli yazısında kendiliğindenlik ve bilinç hakkında ders verirken şunu söylüyor:

“Kendiliğindenlik-bilinç ilişkisi sorunu ve bu bağlamda kendiliğinden hareketlerin değerlendirilmesi sosyalist harekette tabir caizse ezeli bir sorundur. Biz burada boylu boyuna bu tartışmanın içine girecek değiliz. Sadece birkaç hususu ele alacağız. Bu sorun çerçevesinde iki sapma ortaya çıkmıştır. Bir yaklaşım kendiliğindenliği abartarak, bilinç ve örgütlülük faktörünün önemini gölgeye iten bir tutum içinde olmuş, değerlendirmelerini adeta her şeyi bu etmen belirliyormuşçasına yapmıştır. Diğer yaklaşım ise, kitlelerin kendiliğinden hareketine karşı derin bir güvensizlik ve küçümseme beslemiş, her şeyin tepedeki unsurların iradi gücüyle, komplolarla vs. belirlendiğini düşünegelmiştir.

Bugün hem Arap ve Ortadoğu dünyasını saran kalkışma sürecinin geneline ilişkin olarak, hem de bu coğrafyanın ana unsuru olan Mısır'a ilişkin olarak her iki yaklaşımın da örneklerini görüyoruz. Biri her gördüğü halk kalkışmasını kolayca devrim olarak nitelendirmekte beis görmez ve örgütsüz kitle hareketini her sorunu çözmeye yetenekli bir sihirli değnekmişçesine göstererek boş hayaller yayarken, diğeri kitle isyanına burun kıvrırmakta, adeta tüm süreci emperyalizmin baştan beri tezgâhladığı bir komplo olarak göstermeye meyletmektedir.

Kendiliğinden kitle eyleminin, genel örgütsüzlüğün sınırlılıklarını görmezden gelmek büyük bir yanılıdır, affedilmez bir hatadır. Bu eğilimdekiler tam da bu körlükleri nedeniyle egemenlerin politik manipülasyonlarını, emperyalist güçlerin planlarını, süreci kontrol altında tutma ve yönlendirme çaba ve potansiyellerini görmezden geliyorlar ya da küçümsüyorlar. Böyle yapmakla da kitlelerin gerçek çıkarlarına asla hizmet etmiyorlar. Oysa bu etmenleri göz ardı ederek bugün Mısır'da gelinen noktayı anlamak mümkün değildir.

Marksist Tutum sayfalarında bir de bu gelişmeleri «renkli devrim» diye anılan (ve George Soros'un parası ve CIA planlarıyla kışkırtıldığı sır olmayan) olaylara benzetmemek gerektiğine de dikkat çekiliyor. Böylece «bu seferki başka burada kitlelerin rolü belirleyici emperyalistlerinki değil» tespitini pekiştirmek istiyor. Bir adım daha gidiyor; bu gelişmelerin medyada iddia edilip gösterilmeye çalışıldığı gibi internet üzerinden ve üniversiteli gençler eliyle olmadığını hatırlatmayı da ihmal etmiyor. Yine haklı Marksist Tutum.

Arap Dünyasındaki Ayaklanmalar Ne Gençlik Eylemidir Ne de «İnternet Devrimi»dir Finans Kapital'in Çizdiği Sınırlar İçinde Gelişen Kendiliğinden Hareketlerdir

Besbelli ki işsizlik ve sefalet içinde ağır baskı ve sansür koşulları altındaki yığınlar nasıl bir araya gelip aynı anda sokaklara dökülüyor? Bu emekçi yığınlarının işsiz oldukları için zamanlarını Facebook, Twitter vb. siteler üzerinden çetleşerek haberleştiğine mi inanmak lazım?

Hadi bir küçük kentte bunun nasıl olabileceğini tasavvur etmek zor olmasa gerek. Peki başka kentlere ve sınır ötesine yıldırım hızıyla yayılması nasıl oluyor? İşin içinde örgütlü güçler olmadığını ve örgütlenme dendiğinde ayaklanma içinde mahallelerde peydah olan ve nasıl olduğunun tasavvur edilmesi zor olmayan savunma komiteleri vb.den ibaret olduğu söylendiğine göre, bu iletişim hangi araçlar üzerinden oluyor?

Besbelli ki asıl iletişim tıpkı bizler gibi ister web üzerinden ister başka kanallardan yayılan medya vasıtasıyla olmaktadır. Hele dünyanın en ucuz ve en gelişmiş cep telefonlarının bu bölgelerde yaygın olarak kullanıldığı akılda tutulursa, esas olarak bu örgütsüz yığınların olup bitenleri TV aracılığıyla izleyip bu medya aracılığıyla yönlendirdiğini tasavvur etmek komplo teorisi mi olur? Bunu bir komplo teorisi olarak algılamak için komployu 19. 20. Yüzyılların casus hikayeleri çerçevesinde algılıyor olmak gerekir.

Elbette bu kendiliğinden ayaklanmaların beklenmedik biçimde patlak verip hiç umulmadık bir hızla yayılmalarında bu medyanın rolü önemlidir. Bu medyanın da uluslar arası finans kapital ile ilişkisi kimi ajan provokatörlerden daha gevşek değildir; tam tersi doğrudur.

Eğer bu kanallar işlemese idi ve bu kanallar üzerinden destekleyici teşvik edici yayınlar yapılmıyor olsa idi, yıllardır sefalet ve baskı altında ezilen yığınların aniden cesaret alıp öfke ve isyanlarını sokağa dökmeleri de elbette mümkün olmazdı. Onu bırakalım, Muhammed Buazizi'nin 17 Aralık'ta kendini yaktığını bile yakın çevresi dışında kimsenin öğrenmesi bile mümkün olmazdı.

Bu bakımdan açıktır ki eğer uluslar arası medya kuruluşları bu olayların zincirleme bir biçimde aktarılmasına yol vermesiydi bu «domino etkisi» sırf mağribin ezilen ve emekçi yığınları yıllardır öfke biriktirdiği için ortaya çıkmazdı.

Nitekim bu medyanın gücü Bin Ali ve benzeri yerel ve bağımlı diktatörlerin hatta Kaddafi gibi «Medyatik» olanlarının bile ürktüğü bir tehdit olarak çoktandır kol gezmektedir. Bu dahi göstermektedir ki söz konusu olan uluslar arası finans kapitalin söz konusu eski uşaklarına karşı bir operasyonu söz konusudur. Bu tür operasyonların Afganistan veya Irak'taki gibi olması da şart değildir. Kendiliğinden kitle hareketleri bu araçlarla da hakim sınıfın siyasi nüfuzu altına girebilir ve orada hapsedilebilir. Nitekim son tahlilde öyle olmaktadır.

Komünistler Öncelikli Ödevlerine Yoğunlaşmalı

Bu bir kaderci karamsarlık değildir. Aksine sermayenin muhtelif araç ve yöntemlerine karşı emekçilerin ve ezilenlerin biricik silahının Çarlık rejiminin muazzam baskı aygıtına karşı Rusya çapında bir gazete ile başlayıp profesyonel devrimcilerden oluşan bir devrimci parti olduğunu bir kez daha vurgulayan komünistlerin öncelikli ödevlerine bir kez daha yoğunlaşmasına vesile olur. Üstelik

sermayenin güdümünde bir çizgiye hapsolmaya mahkum bile olsa Tunus'tan Libya'ya kadar uzanan kitle eylemlerinin aynı zamanda dünyanın bütün emekçilerini ve ezilenlerini cesaretlendiren bir etki yarattığı da doğrudur.

Ama bu etki kendiliğinden bir olumlu sonuç doğuracak değildir. Bu etkinin olumlu bir etki yaratması için ondan komünistlerin öncelikli ödevlerini yerine getirmek üzere yararlanma bilincine ve yeteneğine sahip komünistlerin birliğine ihtiyaç vardır. Ancak bu takdirde, hem sermayenin düzenlerine hem de kendiliğinden hareketin sınırlarına karşı emekçilerin tek silahı olan devrimci partinin yaratılması sağlanacaktır. Tunus'tan Libya'ya kadar ayaklanan emekçi yığınların da asıl ihtiyacı budur, yaşadığımız topraklardaki emekçilerin ve ezilenlerin de.

KÖZ'ün arkasındaki komünistlerin ödevi Tunuslu Mısırlı emekçilerin derdine çare aramak değildir. Ama onların cesaretinden de yararlanarak kendi hedeflerine daha kararlı biçimde ilerledikleri takdirde onların ihtiyacı olan partinin kurulmasına da katkıda bulunmuş olacağımızı biliyoruz.

KÖZ'ün arkasındaki komünistler Mart ayındaki eylemleri 1 Mayıs'a 2011 1 Mayısını da 12 Haziran seçimlerine kadar bu bilinçle ve Tunuslu Mısırlı Libya'ya kadar ayaklanmasının yarattığı etkiyi yaşadığımız topraklardaki emekçilerin ve ezilenlerin ortak seferberliğini güçlendirmek üzere kullanarak taşıyacak.

Biliyoruz ki yaşadığımız topraklarda da Bolşeviklerinki gibi bir devrimci parti mevcut değildir. Ama yaşadığımız topraklardaki emekçilerin örgütlülükleri deneyimleri ve seferberlik yetenekleri de, aynı topraklardaki devrimcilerin imkan ve deneyimleri de söz konusu ülkelerdekinden kat be kat fazladır. Bu nedenle kendiliğindenliğe tapınıp kendiliğinden bir ayaklanmayı hayal etmek yerine bu imkanlara güvenerek ve buradan hareketle emekçilerin ve ezilenlerin birleşik ve eylemli bir seferberliğini sağlamak için çalışmak hem mümkündür hem de boynumuzun borcudur.

3. Bugün Sarsılan Gerici Rejimlerin Oluşmasında Solun Da Payı Var

(Nisan 2011)

Ortadoğu'da diktatörlerin koltukları sallanırken, bölgedeki siyasi gerici rejimlerin çatırdamakta olduğunu söylemek adetten oldu. Aslına bakılırsa doğru, ancak tüm yarım doğrular gibi yanıltıcı bir saptama bu. Zira bugün çatırdayan rejimler Ortadoğu'da ezelden beri bulunmuyor, bu rejimler gökten zembille de inmedi. Bilakis bu gerici rejimlerin ortaya çıkması asıl olarak komünistlerin kabahatidir. Zira bugün gerici olarak kabul edilen bu rejimlerin büyük bir çoğunluğu zamanında sol akımlar tarafından desteklenmiştir.

Mısır

Mısır'dan başlayalım. Mısır'da bugün Firavun, Amerikan uşağı, İsrail işbirlikçisi olarak lanetlenen Mübarek Mısır'daki siyasal rejimi sıfırdan inşa etmemiştir. Hatta Mübarek'in bugünkü rejimin asıl mimarı olduğu söylenemez. Mısır'daki bugünkü siyasal rejimin asıl mimarı 1952'de darbe ile iktidara gelen Nasır rejimidir. Üstelik Nasır'dan sonra gelen Enver Sedat da, Sedat'tan sonra gelen Hüsnü Mübarek de aynı ekibin elemanlarıdır. Enver Sedat Nasır'la birlikte darbeyi örgütleyen Hür Subaylar

hareketi içinde yer almış, sonrasında Nasır'ın başkan yardımcılığını yapmıştır. Aralarındaki bağ o kadar güçlüydü ki Nasır kalp krizinden ölünce yerine geçen Sedat için "Nasır'ın kuklası", yahut "emanetçi" yorumları yapılmıştır. Hüsnü Mübarek'in durumu ise daha farklı değildir. Hüsnü Mübarek de Sedat döneminin önce Hava Kuvvetleri komutanlığını sonra da başkan yardımcılığını yapmıştır.

Üstelik Nasır'dan sonra gelenler Mısır'daki rejimin siyasal yapısını daha otoriter bir yönde değiştirmediler, hatta ironik bir şekilde yaptıkları düzenlemelerin biçimsel olarak daha katılımcı hale getirme yönünde olduğunu söylemek doğru olur. Enver Sedat Nasır döneminin anayasasını değiştirerek parlamentoyu güçlendirmişti. Mısır'da 1952'den sonra çok partili seçimlere ise Hüsnü Mübarek döneminde geçildi.

Peki Nasır iktidara nasıl geldi? Nasır'ın lideri olduğu Hür Subaylar 1942 yılında kurulmuştu. En önemli destekçilerinden biri de Mısır Komünist Partisi (MKP) idi. Hatta Komünist Partisi ile bağlantılı olan "Kızıl Binbaşı" Halid Muhiddin Hür Subaylara ilk katılanlardan oldu. Öyle ki örgütün bildirilerinin çoğunluğu MKP tarafından basıp dağıtıldı. Başından itibaren darbeci subaylarla yan yana duran MKP elbette 1952'de Mısır ikinci kez kaynamaya başladığında anti-emperyalist mücadeleye önderlik etmek yerine Nasır'ın destekçisi oldular.

Ancak iktidara gelen Nasır komünistlere hiç iltifat etmedi. İktidarı almasının üzerinden bir yıl geçmeden komünistlerin tüm örgütlenmelerini yasakladı, komünistleri tutuklatmaya başladı.

Ancak, Nasır'ın hareketine en büyük destek kuyrukçu politikaları nedeniyle bir türlü güç kazanamayan MKP'den değil uluslararası komünist harekete önderlik etmek iddiasındaki Sovyetler Birliği'nden geldi. Sovyetler Birliği Nasır'ın demagogik bağımsızlıkçı politikalarını sürdürebilmesi için devasa mali yardımlarda bulundu. Mısır'ın GAP projesi olarak nitelenebilecek Assuan Barajı Sovyet kredileriyle tamamlandı. Kuşkusuz Nasır'ın zindanlarındaki komünist parti üyeleri sorunu Mısır Sovyetler arasındaki ilişkileri gerginleştiren bir sorundu. Ama Sovyet diplomasisi bu sorunu da ortadan kaldırdı: Nasır MKP üyelerini serbest bıraktı. MKP üyeleri de ayrı bir parti kurmanın gereksiz olduğunu iddia ederek Nasır'ın partisine katıldılar.

Sudan Irak Suriye

Komünist adını taşıyan partilerin darbe yoluyla kendi ulusal sosyalizmlerini kurmaya çalışan akımlara destek verdiği tek yer değildi. Arap coğrafyasının en büyük iki komünist partisi Irak Komünist Partisi ve Sudan Komünist Partisi idi. 1950'lerde beş milyon civarında nüfusu olan Irak'ta komünist partisinin üye sayısı 25 bini buluyordu. Sudan komünist partisi ise yapılan 1953 seçimlerinde beş sandalyeden birini alacak ve Güney Sudan'da örgütlenmeyi başaran yegâne hareket olacak kadar güçlü idi.

17 Kasım 1958'de Sudan'da parlamenter rejim bir askeri darbe ile son bulunca Komünist Partisi gücünü ve etkisini Sudan emekçilerine önderlik etmek için kullanmak, darbeye karşı demokrasi mücadelesinin öncülüğünü yapmak yerine darbe hazırlığındaki albay Numeyri ve güçleriyle ittifak yapmayı tercih etti. Numeyri 1969'da komünist partisinin de desteği ile bir darbeyle iktidara geldi. Devrim Konseyi Komünist Partisi ile işbirliği yaparak tüm bankaları devletleştirdi tüm siyasal partileri kapattı. Komünistler artık Numeyri'nin hükümetinde bakanlık yapıyordu. Ancak Numeyri 1970'de kendisine yönelik bir suikasti bahane ederek üç komünist bakanı görevden aldı, sonrasında Sudan Komünist Partisi'nin genel başkanı Abdülhalik Mahcub'u tutuklattı. 1971 Şubatı'nda Sudan Komünist Partisi'ni kapattı. Muhalefete geçen komünistler bu sefer ordu içinde başka bir cunta oluşumuyla işbirliği yaptılar fakat darbe girişimleri başarısız olunca bu sefer Numeyri tarafından idam edildiler.

Irak Komünist Partisi önce 1958'de Baasçı General Kasım'ın darbesini destekledi ama General Kasım'ın da iktidarını sağlamlaştırdıktan sonra ilk yaptığı iş Komünist partisine saldırmak oldu. General Kasım 1963'te General Arif'in darbesiyle devrilmesinden sonra bu sefer Irak komünist partisine yönelik daha kapsamlı bir saldırı başladı. 1969'da Sol Baas'ın yaptığı darbe ise rejimin anti-komünist içeriğini değiştirmede ama Komünist Partisi bu rejimlere karşı da kararlı bir tutum gösteremedi. Dahası 1973 yılında Baas rejiminin hükümet ortağı olmayı kabul etti. Ancak hükümet ettikleri süre boyunca Irak halkına ve Kürtlere yönelik zulümün suç ortağı olmalarına karşın Irak Komünist Partisi 1978 yılında Baas rejiminin esaslı bir saldırısından yine kurtulamadı. 1978 yılında Baas'ın başlattığı anti-komünist kampanyada bir iki ayda 191 komünist asıldı, 10 bini tutuklandı, yüzlercesi ise kaybedildi.

Bugün Ortadoğu'daki diktatörlüklerden biri olarak adlandırılan Suriye'de de Komünist Partisi Irak'taki kadar güçlü olmasa da benzer bir tutum takındı. Baas partisine cepheden karşı çıkmak şöyle dursun tıpkı Irak'taki gibi Baas rejimiyle işbirliği yaptı. 1972'de Baas Partisi tarafından kurulan Milli Cephe'nin içinde bugüne kadar yer aldı.

Tunus

Tunus'ta bugün yıkıldığı iddia edilen diktatörlüğün temelleri ise geçmişte "Tunus'un Atatürkü" kabul edilen Habib Burgiba tarafından atılmıştı. Burjuvazi tarafından yazılan tüm Tunus tarihçelerinde de Burgiba Tunus'u bağımsızlığa kavuşturan önder olarak bilinir.

Ancak pek hatırlanmayan Burgiba'nın Yeni Düstur Partisi'nin aslında Tunus'un bağımsızlığı için mücadele eden tek güç olmadığı, komünistlerin de Tunus'taki bağımsızlık mücadelesinin önemli öznelerinden biri olduğudur. Öyle ki Burgiba'nın tutuklandığı 1951 yılında Tunuslu komünistlerin başını çektiği Tunus Genel İşçiler Birliği (UGTT) bağımsızlık hareketinin başını çekme imkan ve kapasitesine sahipti. Ama Tunus Komünist Partisi tıpkı Orta Doğu'daki diğer kuyrukçu partiler gibi bağımsız devrimci bir çizgide hareket etmedi. Onun yerine Burgiba'nın karşısında mızımız muhalif bir çizgide durdu.

Komünistlerin bu tutumu şaşkırtıcı değildi zira onlar Habib Bugiba 1934 yılında Yeni Düstur Partisi adıyla siyaset sahnesine çıktığından beri solda gördükleri Burgiba'ya ve partisine destek veriyorlardı.

Tunus komünistleri bu kuyrukçu tutumun bedelini çok ağır ödediler. Tunus'taki önderliği sarsılmayan Habib Burgiba muhalifleri teker teker tutuklatmaya başladı. Tunus Komünist Partisi ise 1962 yılında yasadışı ilan edildi.

Libya'ya gelince... Libya'da hiçbir zaman güçlü bir sosyalist hareket olmadı. Kaddafi'ye sunulan destek Libyalı komünistler tarafından değil uluslar arası komünist hareketin temsilcisi iddiasındaki Sovyetler Birliği tarafından sunuldu. Sovyetler Birliği Kaddafi rejiminin destekçilerinden oldu.

Troçkistlerin Tutumu Da Farklı Değildir

Ortadoğu'daki en güçlü hareketler SBKP'ye bağlı komünist partiler olsa da Orta Doğu'daki siyasi gericiiliklerin oluşmasındaki tek rol onların değildir. Troçkist akımlar da –özellikle Cezayir de- benzer bir rol üstlenmişlerdir.

Cezayir'de SBKP yanlısı bir akımın güçlenmesi mümkün değildi. Zira Fransız Komünist Partisi Cezayir'in ayrılmasına karşı çıkıyordu, böylelikle aslında doğrudan karşı devrimcilerin kampında yer alıyordu. Öyle ki Cezayir Komünist Partisi genel sekreteri Paul Cabellero 1945 yılında –kendisi ile aynı aileden gelen bugünkü TKP'nin Kürdistan sorununda takındığı tutumu takınarak- “Cezayir'in bağımsızlığını savunanların bilerek ya da bilmeyerek emperyalizme ajanlık ettiğini” yazıyordu. Bu durum troçkist akımların Cezayir'deki politik olarak daha etkili olmalarını mümkün kıldı.

Ancak troçkistler bu etkiyi işçi sınıfının bağımsız önderliğini geliştirmek için değil Cezayir'deki Ulusal Kurtuluş Hareketi (FLN) içindeki burjuva akımların kuyruğuna takıldı. Dördüncü Enternasyonal Birleşik Sekreterliği 1953 yılından itibaren bağımsızlık hareketine önderlik etmek yerine hareketin başını çeken Ben Balla'ya destekçilik rolünü üstlendi. Bu konuda özellikle de Ernest Mandel'le birlikte Birleşik Sekreterliğin liderliğini üstlenen Pablo aktif bir tutum takındı. Sunulan destek sadece kuyrukçu bir propaganda değildi aynı zamanda sahte para basarak, silah temin ederek de FLN'ye destek sunuldu. Öyle ki Pablo bu aktif desteği ve etkisi yüzünden Hollanda'da tutuklandı. Ancak Sartre'in da katıldığı bir kampanya sonucunda serbest kaldı.

1962'de Cezayir'in bağımsızlığı ilan edildiğinde Pablo da Cezayir'e gitti. Ben Bella'nın danışmanlarından biri oldu, sadece danışman olmakla kalmadı aynı zamanda Fransızların terk ettiği toprakların kamulaştırılmasından sorumlu dört kişilik komitenin üyelerinden biri oldu. Pablo'nun bu hareketleri onun bireysel hareketleri değildi. Daha sonra Pablo Dördüncü Enternasyonal'den başka nedenlerden ötürü atıldıktan sonra Pabloculuk her fırsatta lanetlenen bir günah keçisi haline gelse de o dönemki hareketleri sadece Mandel değil tüm Dördüncü Enternasyonal önderliğinin bilgisi ve gözetimi dahilinde gerçekleşiyordu. Zaten burada yer alan tek troçkist Pablo değil de. Ben Bella'nın baş danışmanı Haribi de başka bir troçkist idi.

Troçkistlerin kendisine vehmettikleri tüm devrimci özelliklere karşın Ben Bella da hükümeti de Cezayir de devrimci bir rol üstlenmedi. Bilakis izlediği rol nedeniyle işçilerin köylülerin hareketini boğan, öz yöneticilik kılıfıyla onları denetim altına almaya çalıştı. İzlediği politikalar Venezuela'da Chavez'in bugün izlediği politikardan bir benzeriydi. Orduyu ve bürokrasiyi dağıtmaksa Ben Bella'nın ufkunun dışındaydı. Halkı silahlandırmak yerine orduya güvenmeyi tercih etti. Ben Bella'nın güvendiği ordu ise Genel Kurmay başkanı Bumedyen'in önderliğinde bir askeri darbe ile 19 Haziran 1965 yılında bir darbe ile yönetime el koydu. Böylelikle Ben Bella'nın halkın devrimci enerjisini kırma yönündeki hareketleri darbe sonrası aşamada merkezîyetçi ordu eliyle sürdürülmüş oldu.

Devrimci Partiyi Reddedenler Gerici Rejimlerin Kuyrukçusu Olurlar

Bu bakımdan ister resmi KP'lere bağlı olan akımlar da troçkistler de Orta Doğu'da bugün sarsılan siyasi gericiiliğin oluşmasında pay sahibidirler. Onların kuyrukçu tutumları nedeniyle elli yıldır saltanatını sürdüren gerici rejimler güçlenip iktidar sahibi olmuşlardır. Tüm bu akımlar devrimci partinin rolünü, işçi sınıfa siyasal önderlik etmek gerektiğini küçümsedikleri için devrimi kah SSCB'nin ekonomik desteği ile kah darbeci subayları alkışlayıp onların hükümetlerinde yer alarak kah burjuva hareketlere akıl hocalığı yaparak ilerletmeye çalışmışlardır.

Bugün bu politikaların sonucunu görmek kolaydır ama önemli olan bu kuyrukçu tutumların geçmişte kalmadığını fark etmektir. Zira dün Nasır'ı, Kaddafi'yi, Ben Bella'yı alkışlayanlar bugün de Venezuela'da Chavez gericiiliğini destekliyorlar, Orta Doğu'da iktidarları Amerikancı rejimlere vermekte olan hareketleri yüceltiyorlar. Dün Orta Doğu'da gerici rejimlerin oluşmasına devrimcilik ve anti-emperyalizm adına alkış tutanlar bugün de yeni gerici rejimlerin oluşumunu aynı heyecanla destekliyorlar.

Komünistlerin görevi kuşkusuz iflah olmaz kuyrukçulara akıl fikir ihsan etmek değil işçi sınıfına önderlik edecek devrimci enternasyonalı yaratmaktır. Bu enternasyonalı yaratmanın yolu ise kuşkusuz "uluslararası ilişkileri geliştirmekten" değil yaşadığımız topraklarda devrimci parti inşası için verilen mücadeleyi büyütmekten geçiyor.

B. AMAÇ VE İLKELERİMİZ

1. Amaç ve İlkelerimiz

Günümüzde her çeşit köleliğin, toplumsal sefaletin, her türlü manevi alçalmanın ve insanların devletlere bağımlılığının temeli aynıdır: Üretim araçlarını, yani yaşam kaynaklarını tekellerinde bulunduranlar devlet iktidarından da güç alarak emekçileri ekonomik bir boyunduruk altında tutmaktadırlar.

Bu boyunduruğun kırılması işçi sınıfının sermayenin dayattığı iktisadi kölelikten kurtulması demektir. Bu hedef insanlığın kurtuluşu doğrultusundaki en yüce amaçtır.

Bu amaç doğrultusunda bugüne kadar atılan en büyük adım Ekim Devrimidir. Amaç ve İlkelerimizi ele alırken Ekim Devrimi'nin temel dersini akıldan çıkarmıyoruz:

Devrimci teori olmadan devrimci pratik olmaz;

Devrimci parti olmadan devrimci politika yapılamaz;

Devrimci bir politika ısrarla izlenmeksizin proleter devrimi başarıya ulaştırılamaz;

Proletarya iktidarı kendi organlarıyla eline almadan dünya devriminin önü açılmaz;

Dünya devrimi başarıya ulaşmadıkça sınıfsız topluma geçiş güvenceye alınamaz;

Sınıfsız toplum kurulmadan başkalarınınkini kısıtlamayan bir özgürlüğe ulaşılamaz;

....ve özgürlük insanlığın ölümüne susadığı ihtiyaçtır.

Adımları şaşırmadan özgürlüğe giden bu yolu takip edeceğiz.

Bu yola çıkarken İkinci Enternasyonal'den koparak Komünist Enternasyonal'in kuruluşuna önderlik eden komünistlerin ortaya koyduğu dersleri rehber edinmek geliyor.

Amaç ve ilkelerimiz bu derslerden süzölmüştür ve kimlerden ayrı durup kimlerin birleştirilmesi gerektiğinin en genel sınırlarını çizmektedir. Bu amaç ve ilkelerin ışığında bir komünist önderliği yaratacak hazırlık faaliyetini, örgütsel-politik sürekliliği koruyarak sonuçlandırmak, özgürlüğe giden yolda atılacak adımların başında geliyor.

2. Düzen Krizle Besleniyor Krizlere Bel Bağlayanlar Düzene Destek Oluyor!

(Mayıs 2000)

Yıkılması için mücadele ettikleri düzenin açmazlarına ve krizlerine bel bağlayan devrimcilerin vay haline!

Yıkılmayı hak ettiği neredeyse iki yüzyıldan beri ilan edilmiş olan burjuva düzeni, yıkılmadığı gibi, kendi istikametinde gelişmeye devam ediyor. Yıkılmaması bir açmazla yüz yüze bulunmayışından, krizlere gebe ve mecbur olmayışından değildir.

Bu düzenin yıkılmasına ekmekten sudan fazla ihtiyacı olanların, onu yıkma iddiasını taşıyanların zaaflarından ötürü burjuva düzeni varlığını sürdürebilmektedir. Ama bu zaafılar sadece kapitalist üretim ilişkilerinin yıkılmayıp kör/topal sürmesine yol açmakla kalmıyor. Aksine sermaye düzeni bu zaafılardan olduğu gibi, kendi kriz ve açmazlarından da beslenerek daha beter bir sömürü ve baskı rejimi olarak gelişip yayılıyor. Bir başka deyişle, kapitalist üretim ilişkilerine dayanan bu toplum düzeninin en büyük gücü, yıkmadan yıkılmıyor oluşundan geliyor.

Çoğunlukla burjuva toplumunun gücünün baskı aygıtlarından geldiği yanılsaması yaygındır. Halbuki bu aygıtlar güçlerini sermayenin üretim ilişkileri içindeki gücünden alıp, yine sermayenin hizmetine koşmaktadır. Demek ki bu yanılgı kralların kudretinin altlarındaki tahttan, başlarındaki taçla, ellerindeki asadan vb. geldiğine inananlarınkinden pek farklı değildir. Bu yanılsamalı inanın kendisi de düzene güç katan bizatihi bir etkidir. Nitekim oldum olası bu inancı yayanlar, siyasal iktidarı ellerinde bulunduranlardır.

Burjuva toplumunun yıkılmayı hakkettiğinin saptanıp nasıl yıkılacağıının gösterilmesinden bu yana, çok zaman geçmiştir. Bu uzun zaman boyunca ve dünyanın pek çok yerinde bu düzeni alaşağı etme doğrultusunda sayısız girişimler olduğu da apaçıktır. Ama yıkılmadığı besbellidir. Buna karşılık sermaye düzenine başkaldıranlar tükenmese de, öyle ya da böyle yenilmekte, kurdukları düzen ve düzenekler yıkılmaktadır.

"Emperyalizm Kağıttan Kaplandır" Ama "Kağıttan Tayyare"lerle Alt Edilemez!

Halbuki aydınların küçümseyerek tebessüm etmesine yol açsa da, Mao Ze Dung'un "emperyalizm kağıttan kaplandır" sözleri bir hakikati ifade etmektedir. Bugün "kağıttan kaplan"ın adeta dipdiriymiş gibi duruşuna bakıp aldanmamalı. Asıl sorun bu "kağıttan kaplan"a karşı aynı malzemedен üretilmiş tayyarelerle savaşılmaya kalkışılmasıdır. Zira, "yağmur yağdı mıydı", kaplanın foyası meydana çıkmadan önce kağıttan tayyareler düşmektedir.

Burjuva toplumunun yıkılmayıp gelişmekte oluşuna bakıp yığınları kapılanlar (ki bunlar arasında bir zamanlar bu düzene başkaldırmış olanlar da bulunmaktadır) az değildir. Bunların çoğu bu toplum düzenine biat etmekte, yahut onunla beraber yaşamaya alışmanın yolunu aramaktadır. Bu yolu bulabilenler daima arayanların çok küçük bir azınlığı olsa da, bu yolu denemeye ikna olanların sayısı (adeta büyük ikramiye peşinde koşanları gibi) git gide artmaktadır. Çünkü bu ümidin peşinde koşmanın bedeli, (yüzyılın ilk çeyreğinden beri) peşpeşe yenilgiler ve başarısızlıklarla döşeli devrim yoluna girmekten daha az gibi görünmektedir. Sermaye egemenliği altında yaşamının daha az bir bedeli olduğu doğru olmasa da tersine inananların çoğaldığı açıktır.

Bu eğilimin nedeni, içyüzü her geçen gün daha açık seçik beliren burjuva toplumu hakkında yeni umutların yeşermesi değildir. Çünkü bu düzenin kokuşmuşluğu ve çürümüşlüğü karşısında ancak düpedüz ahmak yerine konmayı kabul ederek bir umut beslenebilir.

Nitekim, burjuva düzeninin kendi iç çelişkileri sayesinde bir açmaza girip tıkanacağını düşünenler, bir elverişli fırsatın gelip çatmasına bağlı hesaplar yapıp adeta bir mucize bekler gibi bu anı bekleyenler artıyor. Doğrusu bu beyhude bir beklenti de değildir; üstelik mucizeye de hacet yoktur. Zira, sermayenin (emperyalizm çağından beri mali sermaye=finans kapitalin) egemenliği altındaki burjuva toplumu temel iç çelişkileri yüzünden zaten baştan beri bir açmazdadır.

Kapitalist Üretim İlişkilerinin Açmazları Sürüyor

Kapitalist üretim ilişkilerinin temel açmazlarını apaçık ortaya koyan bunalımlar sık sık ve mütemadiyen gelip çatarlar. Kimi zaman ani bir sürpriz gibi en beklenmedik anda belirirler; kimi zaman da göstere göstere, önü alınmaz bir hazırlık sürecini takiben peydah olurlar. Ama daima kahredici gerçeği bir kez daha gözler önüne serip gidiverirler: burjuva düzeni krizden beslenmektedir. Burjuva toplumunun ve dünyaya egemen olan sermaye düzeninin belki en büyük marifeti de burada yatmaktadır. Çünkü sermaye düzeni her krizi meşum varlığını sürdürmek üzere sömürür ve her krizle bir kez daha canlanır.

Proleter Devrimci Önderlik

Buna karşılık, yenilgi ve başarısızlıklardan bezmiş olan proleter yığınlar küçük bir başarıya bile ölümüne susamış, başarısızlık ve yenilgilerden bezmiş durumdadır. Proletaryanın saflarından bireysel, yahut kısmi kurtuluş ümitlerine bel bağlayanların artarak çıkmakta oluşu büyük ölçüde bu nedendir. Bu ihtiyacın devrim yolunda bir sınıf mücadelesinin kazanımlarıyla giderilemeyişindedir; yoksa Komünist Manifesto'daki saptamaların aşılmış olmasından değil. Aksine orada söylenenler, üzerinden geçen yüz elli yıldan fazla bir süreye rağmen, sanki bugün söylenmiş gibidir:

"Üretim, mübadele ve mülkiyet ilişkileriyle çağdaş burjuva toplumu, bunca devasa üretim ve mübadele gücünü yoktan var eden bu toplum, efsunlarıyla cehennemden çağırdığı güçlerin ipini elden kaçırarak bir büyücü gibidir. Birkaç on yıldan beri sanayinin ve ticaretin tarihi, çağdaş üretim güçlerinin çağdaş üretim koşullarına, burjuvazinin varlık ve hakimiyet koşulları olan mülkiyet ilişkilerine başkaldırışının tarihinden başka bir şey değildir. Devrevi tekrarlanmalarıyla bütün burjuva toplumunun varlığını her seferinde daha büyük bir tehlikeyle yüzyüze getiren ticari buhranlara değinmek yeter burada. Bu buhranların her birinde, eldeki ürünlerin değil sadece, vaktiyle yaratılmış üretim güçlerinin de büyük bir kısmı heba edilir. Bu buhranlarda, önceki bütün çağlarda ancak saçmalık sayılabilecek bir salgın baş gösterir: Fazla üretim salgını. Toplum birdenbire geçici bir barbarlığa dönmüş bulur kendini. Sanki bir kıtlık, sanki bir evrensel yıkım savaşı bütün geçim araçlarının kaynağını kurutmuştur; sanki sanayi ve ticaret yıkıntıya uğramıştır. Peki ama niçin? Ortalıkta haddinden fazla medeniyet, haddinden fazla geçim aracı, haddinden fazla sanayi, haddinden fazla ticaret olduğu için. Toplumun elindeki üretim güçleri, burjuva mülkiyetinin koşullarının daha da gelişmesine artık elvermez olmuşlardır; tersine, bu koşullara göre çok fazla güçlenmişler, bu koşullarca engellenir olmuşlardır, ve bu engelleri aşar aşmaz bütün burjuva toplumunu altüst etmekte, burjuva mülkiyetinin varlığını tehlikeye sokmaktadırlar. Burjuva toplumunun koşulları üretim güçlerinin yarattığı zenginliği kaldıramayacak kadar kısıtlıdır. Peki burjuvazi nasıl atlatır bu buhranları? Bir yandan yığınla üretim gücünü zorla yok ederek; öbür yandan yeni pazarlar ele geçirerek ve eskilerini daha da esaslı sömürerek. Yani daha da yaygın, daha da yıkıcı buhranlara yol açarak ve buhranları önleme çarelerini gitgide azaltarak." (Komünist Manifesto)

Sermaye Düzeninin Açmazı Nesnel Aşılması Öznel Koşullara Bağlıdır

Sermaye düzeninin bu nesnel temel açmazını saptayan komünistler, kendi krizlerinden beslenen bir kapitalizm ucubesi tasvir etmeyi amaçlamıyordu. Aksine bu saptamaların ardından tüm tarihe damga vuran sınıf çatışmalarının sonunun geldiğini müjdelemişlerdi. Doğrusu, sınıf çatışmaları hala sürse de bu saptamada bir yanılma yoktur. Bu saptama teorik bir saptamadır; bu teorik saptama dünyanın kavranması, hedeflerin belli edilmesi bakımından bir kolaylık sağlar. Dünya çapındaki sınıf mücadelesinin sorunları ve bu sorunların pratik çözümü apaçıktır ki, teorik önermelerdeki kadar basit değildir, ve teorik kavrayıştan daha karmaşık çabaları gerektirir. Bunun zahmetsiz ve kitap okur gibi olacağı zaten ima edilmiş bile değildir. Doğru teorik saptamaları kılavuz edinmekle, pratik görevlerin basit ve otomatik biçimde çözüleceğini sananlar ahmaklara hiçbir teorinin de ilacın da faydası olmaz.

Bugün asıl eksikliği duyulan şeyin dünyayı kavramak için gerekli teori olmadığı açıktır. Bu dünyayı değiştirmek üzere girişilen pratik çabaların da ardı arkası kesilmemektedir. Asıl eksikliği duyulan, Komünist Manifesto'da ifade bulan teoriyi rehber edinen; aynı amaç ve ilkeler doğrusunda ağır bedeller ödenerek yaşanan deneyimlerin dersleriyle donanmış ve bu donanımını kendi deneyimlerinin dersleriyle pekiştiren bir komünist işçi sınıfı önderliğidir. Emperyalist dünya düzeninin kilit öğelerinden birini oluşturan yaşadığımız topraklarda da 150 yıl önce saptanan "inatçı gerçekler" kendilerini dayatmaya devam ediyorlar. Bu gerçekliğin değişmesi için eksikliği duyulan da farklı değil.

Komünistlerin bu durumda görevi elbette inatçı gerçeklerin daha da katılaşıp acımasız hale gelmesini bu vesileyle de devrimci hareket üzerindeki pedagojik etkisini yoğunlaştırmasını beklemek değildir. Aksine bu inatçı gerçeklerin verdiği derslerin, bir çekim merkezi olacak partinin yokluğunda öğretici olmaktan çok caydırıcı olduğu besbellidir. Yaşanan her örgütsel tasfiyenin ardından bu bereketli devrim topraklarında yeni bir devrimci kuşağın yetiştiği ancak geçmişin deneyimlerini örgütlü bir biçimde aktarma yetisine sahip bir partinin olmadığı koşullarda her yeni kuşağın biraz daha yozlaşmış bir biçimde boy verdiği, tecrübeyle sabittir. Komünistlerin bu konularda yeni tecrübeler gereksinimi yoktur. Önlerine koydukları görevleri yerine getirmek için zamana karşı yarışmalı, herkesin geriye düştüğü bu tasfiye sürecinden akıntıya karşı yüzme becerisini gösterip partileşerek çıkmalıdır. Geçmişin hatalarını tekrarlamadan tasfiye ve gericilik döneminden kurtulmanın komünist partiyi yaratmaktan başka yolu yoktur. Bu yolu komünistlerin birliği perspektifi ile yürüme iddiasında olanların öncelikli ödevi ve hazırladıkları sınav da budur.